

TENK, tutkimus ja yhteiskunta

***Sanna Kaisa Spoof* , TENK**

VNK aamukahvit 6.4.2016



TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA (TENK)

- Perustettu asetuksella 1991
- Itsenäinen ja riippumaton asiantuntijaelin
- **OKM** nimittää jäsenet kolmivuotiskausiksi tiedeyhteisön ehdotuksesta
- Toimisto **Tieteellisten seurain valtuuskunnan** yhteydessä Helsingissä
- Puheenjohtajana kansleri emerita **Krista Varantola** ja varapuheenjohtajana yliopistonlehtori **Pekka Louhiala**



TENKin yhteiskunnallinen vaikuttavuus

**TUTKIMUSETIIKAN
EDISTÄMINEN JA
TUTKIMUSVILPIN
ENNALTAEHKÄISY**

**HYVÄN TIETEELLISEN
KÄYTÄNNÖN (HTK)
VALVONTA**

**TUTKI-
MUKSEN
EETTISYYS JA
LAADUKKUUS**

**TIEDEYHTEISÖN
INTEGRITEETTI**

**TIETEELLISEN
TUTKIMUKSEN
LUOTETTAVUUS**



HTK-OHJE 2012



TENKin OHJEISTOT

- Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen eli **HTK-ohje** (1994 -)
- Ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi
- Tutkijan ansioluettelomalli
(yhdessä Suomen Akatemian, UNIFIn ja Arenen kanssa)
- Väitöskirjan ohjaus- ja tarkastusprosessiin liittyvät tutkimuseettiset suositukset yliopistoille
(yhdessä UNIFIn kanssa) **LUONNOS**



HTK-OHJE JA TUTKIMUSRYHMÄT

Tutkimushankkeessa tai tutkimusryhmässä sovitaan ennen tutkimuksen aloittamista tai tutkijoiden rekrytointia kaikkien osapuolten - niin työnantajan, vastuullisen tutkijan (*principal investigator*) kuin ryhmän jäsenten – oikeudet, tekijyyttä koskevat periaatteet, vastuut ja velvollisuudet sekä aineistojen säilyttämistä ja käyttö-oikeuksia koskevat kysymykset kaikkien osapuolten hyväksymällä tavalla. Tutkimuksen edetessä sopimuksia voidaan tarkentaa.



VILPPI TIETEELLISESSÄ TUTKIMUSTOIMINNASSA

- Sepittäminen
- Havaintojen vääristely
- Plagiointi
- Anastaminen



PIITTAAMATTOMUUS HYVÄSTÄ TETEELLISESTÄ KÄYTÄNNÖSTÄ

- **Esimerkkejä:**

- muiden tutkijoiden osuuden vähättely
- puutteellinen viittaaminen aikaisempiin tutkimustuloksiin
- tulosten ja menetelmien harhaanjohtava raportointi
- ns. itsensä plagiointi
- tiedeyhteisön harhaanjohtaminen

- **Lisäksi ns. harmaan alueen vastuuttomat menettelyt**



HTK-tutkinnassa olleiden epäilyjen ensisij. aiheet 2015

• Kirjoittajuus, tekijyys	4
• Toimittajuus	4
• Ansioluettelon paisuttelu	2
• Jääviys	1
• Muu piittaamattomuus	5
• Plagiointi	10
• Anastus	4
• Vääristely	3
• Sepittäminen	0

Epäilyjä yhteensä	33
-------------------	----



HTK-tutkinnassa olleet epäilyt 2015

- Uusia epäilyjä HTK-prosessissa yhteensä 24
- Todettuja HTK-loukkauksia 7. Näistä vilppiä 4, jotka kaikki plagiointeja.
- TENKin lausuntoja annettu vuonna 2015 yhteensä 7.



HTK-TUTKINNAN ARKEA 1

- tutkimusryhmien sisäiset kiistat tutkimustulosten julkaisemisesta, myös aineistojen käyttöoikeudesta
- Tutkimusryhmien entisten jäsenten oikeudet
- tutkimusapulaisten oikeudet
- kirjoittajuuskiistat; mitä vaaditaan tekijyyteen, jos julkaisussa useita kirjoittajia
- Kirjoittajajärjestyksessä tieteenalakohtaiset erot
- toimittajuudesta ei ole sovittu
- työilmapiiriongelmat usein taustalla



HTK-TUTKINNAN ARKEA 2

- tieteellinen näkemysero vai tutkimustulosten vääristely?
- vilppiä vai ei? *Läheltä piti* –tilanteet
- HTK-tutkinnan haasteena yrityssalaisuus; myös tutkijoiden omat taloudelliset intressit esillä yritysysteistyössä
- kokemattomuutta HTK-tutkimusmenettelyssä tutkimusorganisaatioissa



HTK-TUTKINNAN ARKEA 3

- HTK-ilmoituksen tekemättä jättäminen; miten yleistä; mistä syystä?
- kansainvälinen tiedeyhteisö; erilaiset tutkimuskulttuurit
- blogi-kirjoitukset ja some
- omia ansioita liioitteleva esiintyminen mediassa



YHTEYSTIEDOT

Tutkimuseettinen neuvottelukunta
Pääsihteeri Sanna Kaisa Spoof

Snellmaninkatu 13, 00170 Helsinki
Puh. 050 - 594 1909

tenk@tsv.fi

www.tenk.fi

